

II

(Актове, приети по силата на договорите за ЕО/Евратом, чието публикуване не е задължително)

РЕШЕНИЯ

КОМИСИЯ

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 12 октомври 2007 година

относно членове 111 и 172 от полския проектозакон за генетично модифицираните организми, нотифицирани от Република Полша в съответствие с член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, като дерогации от разпоредбите на Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда

(нотифицирано под номер C(2007) 4697)

(само текстът на полски език е автентичен)

(Текст от значение за ЕИП)

(2008/62/ЕО)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 95, параграфи 5 и 6 от него,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

(1) В член 95, параграф 5 и параграф 6, първа алинея от Договора е предвидено, че:

„5. (...) ако след приемането от Съвета на мярка за хармонизиране, държава-членка счете за необходимо да въведе национални разпоредби, основаващи се на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, тя нотифицира Комисията за предприетите мерки и за основанията за тяхното приемане.

6. В срок от шест месеца след нотификациите, посочени в параграфи (...) 5, Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки и дали представляват или не пречка за функционирането на вътрешния пазар.“

(2) В писмо с дата 13 април 2007 г. Постоянното представителство на Полша към Европейския съюз нотифицира Комисията в съответствие с член 95, параграф 5 от Договора за ЕО относно членове 111 и 172 от полския проектозакон за генетично модифицираните организми, като дерогация от разпоредбите на Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ (относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда (наричана по-долу „Директива 2001/18/ЕО“).

(3) С писмо от 9 юли 2007 г. Комисията информира полските органи, че е получила нотификацията по член 95, параграф 5 от Договора за ЕО и че вследствие нотификацията е започнал да тече шестмесечният срок за разглеждането ѝ в съответствие с член 95, параграф 6.

(4) Комисията публикува известие във връзка с искането в *Официален вестник на Европейския съюз*⁽²⁾, за да информира останалите заинтересувани страни за проекта за национални мерки, които Полша възнамерява да приеме⁽³⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 106, 17.4.2001 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1830/2003 (ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 24).

⁽²⁾ ОВ С 173, 26.7.2007 г., стр. 8.

⁽³⁾ Бяха получени коментари от Латвия, ЕурогаВіо, Европейската асоциация за семена и Грийнпийс. Освен това бяха изпратени коментари от множество лица, професионални сдружения и институции от Полша.

2. ОТНОСИМО ОБЩНОСТНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

2.1. Директива 2001/18/ЕО относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда

(5) Директива 2001/18/ЕО се основава на член 95 от Договора за ЕО. Тя е насочена към сближаване на законодателствата и процедурите в държавите-членки относно разрешаването на ГМО, предназначени за съзнателно освобождаване в околната среда. В съответствие с член 34 от нея държавите-членки са задължени да транспонират директивата в националното си право до 17 октомври 2002 г.

(6) С Директива 2001/18/ЕО се създава поетапен процес на одобрение след оценка на риска за човешкото здраве и околната среда, извършвана за всеки отделен случай, преди ГМО или продукти, съставени или съдържащи ГМО или генетично модифицирани микроорганизми (ГММ), да бъдат освободени в околната среда или пуснати на пазара. Директивата предвижда две различни процедури за експериментални освобождавания (посочени като освобождавания част Б) и за освобождавания за пускане на пазара (посочени като освобождавания част В). За освобождаванията част Б се изисква разрешение на национално ниво, докато освобождаванията част В подлежат на процедурата на Общността, като крайното решение е валидно за целия Европейски съюз. Директива 2001/18/ЕО предвижда пускане на пазара и експериментални освобождавания в околната среда на трансгенетични животни въз основа на това, че те са класифицирани като ГМО. И ако трансгенетичните животни или риби все още не са одобрени за такива цели, директивата предвижда подобна възможност. В допълнение към горепосочените разпоредби относно процедурите за разрешаване, член 23 от Директива 2001/18/ЕО съдържа „предпазна клауза“. Разпоредбите на цитирания член основно предвиждат, че „когато една държава-членка в резултат на нова или допълнителна информация, станала известна след датата на съгласието и засягаща оценката на риска за околната среда или повторната оценка на съществуващата информация, въз основа на нови или допълнителни научни знания, има изчерпателни основания да счита, че даден ГМО като продукт или като съставка на продукт, който е бил надлежно нотифициран и е получил писмено съгласие по силата на настоящата директива, представлява риск за човешкото здраве или околната среда, въпросната държава-членка може временно да ограничи или забрани на своята територия употребата и/или продажбата на този ГМО като продукт или като съставка на продукт“. Освен това, в случай на сериозен риск, държавата-членка може да предприеме спешни мерки като временно прекратяване или преустановяване на пускането на пазара на ГМО и трябва да информира Комисията за решението, взето на основание член 23,

както и за мотивите за това решение. Въз основа на това може да бъде взето решение на общностно равнище относно предпазната клауза, на която е направено позволение, в съответствие с процедурата по член 30, параграф 2 от Директива 2001/18/ЕО.

2.2. Регламент (ЕО) № 1829/2003 относно генетично модифицираните храни и фуражи

(7) Според член 1 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 г. относно генетично модифицираните храни и фуражи⁽¹⁾ (наричан по-долу „Регламент (ЕО) № 1829/2003“) цели: а) да създаде основа за гарантиране на високо равнище на защита на човешкия живот и здраве, здравето и хуманното отношение към животните, интересите на околната среда и потребителите във връзка с генетично модифицираните храни и фуражи, като гарантира произтичащото функциониране на вътрешния пазар; б) като определя общностни процедури за разрешаване и контрол на генетично модифицирани храни и фуражи, и в) като определя разпоредби за етикетиране на генетично модифицирани храни и фуражи. При отчитане на тези различни цели посоченият регламент се основава на членове 37 и 95 и член 152, параграф 4, буква б) от Договора за ЕО. Регламентът се прилага към ГМО за използване в храни и фуражи, както и за храни или фуражи, съдържащи или съставени от ГМО и храни или фуражи като продукти или като съставка на продукти, произведени от ГМО. Както се припомня в съображение 11 от регламента, може да бъде дадено разрешение и на ГМО, което ще бъде използвано за изходен материал за производство на храна или фураж.

(8) С Регламент (ЕО) № 1829/2003 се създава централизирана система за разрешаване на ГМО (членове 3 до 7 за генетично модифицирани храни и членове 15 до 19 за генетично модифицирани фуражи). Всяко прилагане се съпровожда от досие, в което се предоставя информацията, изисквана съгласно приложения III и IV към Директива 2001/18/ЕО и от информация и заключения относно оценката на риска, извършена в съответствие с определените в приложение II към Директива 2001/18/ЕО принципи (член 5, параграф 5, буква а) и член 17, параграф 5, буква а). Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) изготвя становище по всяко разрешение (членове 6 и 18). В случай на ГМО, които са предназначени за използване като семена или други материали за размножаване на растения, попадащи в обхвата на регламента, по силата на член 6, параграф 3, буква в) и член 18, параграф 3, буква в) ЕОБХ е длъжен да делегира оценката на риска за околната среда

⁽¹⁾ ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1. Регламент, изменен с Регламент (ЕО) № 1981/2006 на Комисията (ОВ L 368, 23.12.2006 г., стр. 99).

на компетентен национален орган. В член 8 от регламента са определени правила, приложими към „съществуващи продукти“, определени като продукти, пуснати на пазара в съответствие с Директива 90/220/ЕИО на Съвета ⁽¹⁾ преди влизането в сила на Регламент (ЕО) № 258/97 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾ или в съответствие с разпоредбите, посочени в Регламент (ЕО) № 258/97 или други продукти, законно пуснати на пазара преди влизането в сила на посочения регламент, за които операторите, носещи отговорност за пускането на пазара, са нотифицирали Комисията в срок от шест месеца от датата на влизане в сила на този регламент, че продуктите са били пуснати на пазара на Общността преди влизането в сила на този регламент. В съответствие със същия член 8 тези продукти могат да продължат да се пускат на пазара, както и да се използват и преработват при определени условия. Член 20 от регламента определя същата процедура за фуражни продукти, които са били разрешени в съответствие с директиви 90/220/ЕИО или 2001/18/ЕО, включително използването като фураж в съответствие с Директива 82/471/ЕИО на Съвета ⁽³⁾, които са произведени от ГМО, или в съответствие с Директива 70/524/ЕИО на Съвета ⁽⁴⁾, които съдържат, състоят се или са произведени от ГМО. В срок от една година от датата на прилагане на регламента и след потвърждаване на обстоятелството, че цялата изисквана информация е била предоставена и проучена, съответните продукти се вписват в Регистъра на Общността на генетично модифицираните храни и фуражи („регистъра“).

3. НОТИФИЦИРАНИ НАЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

3.1. Обхват на нотифицираните национални разпоредби

- (9) Полша е приложила към своята нотификация всички разпоредби на проектозакона. Независимо от това, съгласно обяснителната бележка, представена от Полша, дерогацията от Директива 2001/18/ЕО ще се отнася единствено до член 111, параграф 2, точки 5, и 6 от част IV от проектозакона, които са във връзка със съзнателното освобождаване на ГМО за експериментални цели и до член 172 от него. В съответствие с това, оценката в настоящото решение ще бъде ограничена до тези разпоредби, без да се засягат останалите официални процедури, с които ще се оценява окончателно съответствието на останалата част от закона — включително останалите разпоредби на член 111 — със законодателството на Общността.

3.1.1. Член 111 (съзнателни освобождавания за експериментални цели)

- (10) Член 111 определя съдържанието на заявлението за издаване на решение за съзнателно освобождаване на ГМО.

⁽¹⁾ ОВ L 117, 8.5.1990 г., стр. 15. Директива, отменена с Директива 2001/118/ЕО.

⁽²⁾ ОВ L 43, 14.2.1997 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1882/2003 (ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1).

⁽³⁾ ОВ L 213, 21.7.1982 г., стр. 8. Директива, последно изменена с Директива 2004/116/ЕО на Комисията (ОВ L 379, 24.12.2004 г., стр. 81).

⁽⁴⁾ ОВ L 270, 14.12.1970 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1800/2004 на Комисията (ОВ L 317, 16.10.2004 г., стр. 37).

Съгласно член 111, параграф 1: „Заявлението за издаване на решение във връзка със съзнателно освобождаване следва да съдържа:“

Съгласно член 111, параграф 2: „Заявлението за издаване на решение във връзка със съзнателно освобождаване се съпровожда от следното:“

1. оценка на риска, изготвена за освобождаваните генетично модифицирани организми (...);
2. документация, отнасяща се до изготвянето на оценката на риска (...);
3. техническа документация за съзнателно освобождаване;
4. програма за действие в случай на риск за здравето на хора или животни или безопасността на околната среда, свързан със съзнателното освобождаване;
5. удостоверение от кмета на общината, населеното място или града, удостоверяващо, че в местния план за пространствено развитие е предвидена възможност за съзнателно освобождаване по отношение на необходимостта от защита на местната околна среда, природата и културния ландшафт;
6. писмени декларации от лицата, стопанисващи земеделски стопанства в съседство с местоположението на съзнателно освобождаване, че не възразяват срещу освобождаването;
7. нотариално заверено копие от договора за провеждане на съзнателно освобождаване (...);
8. резюме на заявлението.

3.1.2. Член 172 (създаване на специални зони за отглеждане на ГМО)

- (11) Член 172 предвижда:

„1. Забранява се отглеждането на генетично модифицирани растения съобразно разпоредбите на параграф 2.

2. Министърът, отговарящ за земеделието, след консултация с министъра, отговарящ за околната среда, и след поискване на становище от Общинския съвет (*gmīna*), в който се предвижда отглеждането на генетично модифицирани растения, постановява решение относно създаването на зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения в точно определена зона, намираща се на територията на общината (зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения), след представяне на заявление за издаване на решение за зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения от заявителя, посочен в член 4, параграф 21, буква е).

3. Заявлението за постановяване на решение относно създаването на зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения следва да съдържа:

1. собствено и фамилно име, седалище и адрес на заявителя, посочен в член 4, параграф 21, буква е);

2. видове и сортове генетично модифицирани растения, свойства, получени в резултат на генетичното модифициране и единен идентификатор;

3. планоснимачен номер по кадастъра, съдържащ земеделския парцел по смисъла на нормативните актове за националната система за поддържане на регистър на производителите, регистър на земеделските стопанства и регистър на заявленията за възлагане на плащания, площта на земеделските парцели в хектари, местоположение на земеделския парцел в рамките на кадастралния план, номер на улицата от кадастралната карта за този кадастрален парцел, име на кадастралния район и наименование на общината и воеводството.

4. Заявлението се подава писмено и в електронен формат.

5. Заявлението, посочено в параграф 3, се съпровожда от писмени декларации на лицата, стопанисващи земята в рамките на зоната на пространствената изолация от земята, на която се предвижда отглеждането на генетично модифицирани растения, че не възразяват срещу намерението за създаване на зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения.

6. Писмено копие в електронен формат от заявлението за създаване на зона, предназначена за отглеждане на генетично модифицирани растения, се изпраща в срок от пет дни от датата на подаване на заявлението от министъра, отговарящ за земеделието, до:

1. министъра, отговарящ за околната среда;

2. общинския съвет, в който се предвижда отглеждането на генетично модифицирани растения.

Като в срок от 45 дни от датата на предоставяне на копие от заявлението, посочено в параграф 3, тези лица заявяват позицията си по въпроса, като посочват мотивите за това, до министъра, отговарящ за земеделието.

7. Министърът, отговарящ за околната среда, съобщава на министъра, отговарящ за земеделието, позицията по параграф 6, точка 1 след поискване на становището на екипа по член 26, параграф 4 и становището на комитета, посочен в член 25.

8. Веднага след получаване на заявлението общинският съвет по параграф 6, точка 2 довежда съдържащата се в него информация до знанието на обществеността в града или селото, в което се предвижда създаването на зоната, по начин, който обичайно се използва във въпросното място.“

(12) Полша е нотифицирала на Комисията всички разпоредби на член 172. Без да се засягат останалите официални процедури, с които ще се оценява окончателно съответствието на останалата част от закона със законодателството на Общността, Комисията счита, че всички разпоредби на член 172 са в отклонение от Директива 2001/18/ЕО.

3.2. Въздействие на нотифицираните национални разпоредби върху общностното законодателство

3.2.1. Въздействие на член 111, параграфи 2, 5 и 6

(13) Обхватът на цитираните разпоредби във връзка с обяснението в обяснителната бележка предполага, че тези разпоредби на първо място ще окажат въздействие върху освобождаването на ГМО по отношение на всички цели, различни от пускане на пазара (основно при полски изпитвания) съгласно част Б (членове 5—11) от Директива 2001/18/ЕО.

3.2.2. Въздействие на член 172

(14) Обхватът на член 172, параграф 1 от проектозакона предполага, че на първо място той ще окаже въздействие върху:

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, разрешени съгласно разпоредбите на част В (членове 12 до 24) от Директива 2001/18/ЕО;

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, които са вече одобрени съгласно разпоредбите на Директива 90/220/ЕИО и понастоящем нотифицирани като съществуващи продукти в съответствие с членове 8 и 20 от Регламент (ЕО) № 1829/2003;

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, разрешени съгласно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003.

4. ДОВОДИ, ИЗЛОЖЕНИ ОТ ПОЛША

- (15) В представената обяснителна бележка по проектозакона се предоставя информация за проектозакона, в която се предлага тълкуване на въздействието и съответствието му с общностното законодателство (страници 12 и 16—17), както и текста на нотификацията (страници 3—5).

4.1. Доводи, изложени относно член 111, параграф 2, точки 5 и 6

- (16) В съответствие с нотификацията на Полша (страници 3—4) и обяснителната бележка (страница 12), следните аргументи са в подкрепа на наличието на „елементи, свързани със специфични условия“ по смисъла на член 95, параграф 5 от Договора за ЕО.
- (17) При съставяне на правилата, уреждащи съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда за експериментални цели, се възприе принципът, че следва да се създаде възможно най-строг набор от мерки за оценка на безопасността на дадено полево изпитване в контекста на неговата безопасност за околната среда. Това е особено важно, тъй като освобождаването е първата фаза на изследването, в която новите генетично модифицирани организми влизат в контакт с околната среда и експериментът се провежда без ефективните предпазни мерки, които се прилагат в затворени системи.
- (18) Ефектът от подобен организъм върху околната среда е неизвестен и потенциално е възможно да е вреден (това се отнася особено до организми, различни от генетично модифицирани висши растения). Следователно това действие изисква поддържането на специални условия на безопасност в съответствие с принципа за предпазливост, който се прилага в държавите-членки на ЕС. С оглед богатството на биологичното разнообразие в Полша, въвеждането на генетично модифицирани организми в околната среда може да причини сериозни смущения в неговото функциониране.
- (19) Следователно най-важният принцип, който се възприе, беше, че следва да се извършва възможно най-строга оценка на всички съставни елементи на дадено полево изпитване. Особен акцент се постави върху условията на околната среда (състав на почвата, фауна, флора, присъствие на защитени видове, климатични условия и др.).

- (20) Тези предложения (а именно обвързване на освобождаването със съгласието на съседните собственици на земеделски стопанства и с разпоредбите на местните пространствени планове) възлагат допълнителни задължения върху заявителите, но те не изключват осъществяването на дейност, свързана със съзнателно освобождаване на ГМО в околната среда. Ограничителният подход към въпроса с освобождаването е свързан и със структурата на полското земеделие, което е едно от най-разпокъсаните в Общността. Това поставя сериозен проблем не само за отглеждането на генетично модифицирани растения с търговска цел, но и за намирането на безопасни места за полеви изпитвания.

- (21) Полските органи не се позовават на каквито и да било нови научни доказателства, възникнали след приемането на директивата, отнасящи се до защитата на околната среда.

4.2. Доводи, изложени относно член 172

- (22) Съгласно нотификацията на Полша (страници 4—5) и обяснителната бележка (страници 16—17), правилата за отглеждане с търговска цел, съдържащи с в националните разпоредби, в голяма степен се основават на Препоръка 2003/556/ЕО на Комисията от 23 юли 2003 г. относно насоки за разработване на национални стратегии и най-добри практики за гарантиране на едновременното съществуване на генетично модифицирани култури и конвенционално и органично земеделие ⁽¹⁾.
- (23) Идеята за създаване на зони, предназначени за отглеждане на генетично модифицирани растения, е развитие на параграф 3.3 от приложението към цитираната по-горе препоръка, който се отнася до сътрудничеството между съседните земеделски стопанства. Бяха взети предвид и параграф 2 и параграф 3.3.2 (координирани управленски мерки), в които става въпрос за доброволното обединение на земеделски ниви на различни земеделски стопанства за отглеждане на подобни сортови култури (генетично модифицирани, конвенционални или органични) в дадена зона, както и параграф 3.3.3 относно доброволните споразумения между земеделски производители относно зони с единен тип производство.
- (24) Съгласно проектозакона отглеждането на генетично модифицирани растения следва да се ограничи до зони, които не съдържат ценни елементи от гледна точка на опазването на природата и чиято земеделска структура позволява безопасното отглеждане на трансгенетични растения, без да се увреждат дейностите на други земеделски производители.

⁽¹⁾ ОВ L 189, 29.7.2003 г., стр. 36.

- (25) Нормативната уредба, предложена в проектозакона, позволява намаляването до минимум на риска, свързан със смесването на репродуктивен материал или кръстосване на генетично модифицирани растения с немодифицирани растения, като прави невъзможно инспектирането на генетично модифицираните култури.
- (26) Основанието за въвеждането на дерогации в националните разпоредби по отношение на ограничаването на отглеждането на трансгенетични растения е необходимостта да се отговори на очакванията на обществото в Полша. Разпоредбите, с които се ограничават отглеждането на генетично модифицирани растения, имат за цел да предотвратят евентуалното увреждане, което може да настъпи, ако трансгенетични растения се кръстосат с конвенционални култури. Безпокойствата относно отглеждането на генетично модифицирани растения са свързани основно с невъзможността за отстраняване на риска от замърсяване на културите при евентуално кръстосване. Това произтича от факта, че полското земеделие е силно разпокъсано. В Полша има почти два милиона земеделски стопанства, като средната площ, която се пада на земеделско стопанство, е по-малко от 8 ха. Полското земеделие се характеризира с конвенционална система на производство, като се наблюдава и нарастващ интерес към органичното производство. Предвид високото равнище на разпокъсаност не е възможно да се изолират генетично модифицираните култури от конвенционалните и органични култури, а това може да доведе и до сериозна заплаха за развитието на органично земеделие в Полша. При това положение неконтролираното въвеждане на трансгенетични растения в отглеждането може да доведе до загуби за земеделските производители.
- (27) Нежеланието на полските земеделски производители се увеличава и от липсата на разпоредби за компенсиране на земеделски загуби, произтичащи от неконтролирано кръстосване на сортове. Понастоящем не съществуват национални разпоредби относно едновременното съществуване на трите форми на земеделие — конвенционално, органично и чрез използване на трансгенетични растения — разпоредбите в проектозакона са първият опит за регулиране на този въпрос.
- (28) Полските органи не се позовават на каквито и да било нови научни доказателства, възникнали след приемането на директивата, отнасящи се до защитата на околната среда.
- на основание защитата на околната и работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране и който се обосновава от нови научни доказателства.
- (30) Освен това, съгласно член 95, параграф 6 от Договора за ЕО, Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки и дали представляват или не пречка за функционирането на вътрешния пазар.
- (31) Нотификацията, представена от полските органи на 13 април 2007 г., е предназначена за получаване на одобрение за въвеждането на новия член 111, параграф 2, точки 5 и 6 и член 172 от закона, за който Полша счита, че представлява дерогация от разпоредбите на Директива 2001/18/ЕО.
- (32) Полша е представила тази нотификация като дерогация от разпоредбите единствено на Директива 2001/18/ЕО. Следователно правната оценка, съдържаща се в настоящото решение, ще се съсредоточи само върху Директива 2001/18/ЕО.
- (33) С Директива 2001/18/ЕО правилата във връзка със съзнателното освобождаване на ГМО за експериментално освобождаване или за пускане на пазара се хармонизират на общностно равнище. Този хоризонтален законодателен акт може да се разглежда като крайъгълен камък за всяко съзнателно освобождаване в околната среда на ГМО в Европейския съюз, особено предвид това, че разрешенията в съответствие със законодателството за генетично модифицираните храни и фуражи (Регламент (ЕО) № 1829/2003) се предоставят и в съответствие с ръководните му принципи.
- (34) При съпоставянето на разпоредбите на Директива 2001/18/ЕО с нотифицираните национални мерки става ясно, че последните са по-ограничителни в сравнение с разпоредбите, съдържащи с в директивата, особено по отношение на следните аспекти:

5. ПРАВНА ОЦЕНКА

- (29) Член 95, параграф 5 от Договора за ЕО се прилага за нови национални мерки, с които се въвеждат несъвместими изисквания с тези на общностните мерки за хармонизация

— в съответствие с разпоредбите на част Б от Директива 2001/18/ЕО експерименталното освобождаване на ГМО не е обвързано със съгласие на трети лица (като съседни земеделски стопанства, както е предвидено в полския проектозакон) и на органи, различни от компетентните органи, посочени в член 4, параграф 4 от директивата (като местни общини, както е предвидено в полския проектозакон);

- Директива 2001/18/ЕО дава възможност за свободно разпространение на генетично модифицирани семена, одобрени в Общността. Членове 13—18 от директивата установяват разрешителна процедура, включваща оценка на всяка отделна нотификация за ГМО от компетентните органи и според обстоятелствата, разрешение чрез процедурата на комитетите по членове 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО на Съвета⁽¹⁾. В съответствие с член 19 от директивата („Съгласие“) „(...) само ако е било дадено писмено съгласие за пускането на пазара на даден ГМО като продукт или като съставка на продукт, въпросният продукт може да бъде използван без допълнителна нотификация в цялата Общност, доколкото специфичните условия за употреба и предвидените околности и/или географски райони в тези условия строго се спазват.“ Освен това, в член 22 от директивата („свободно разпространение“) се предвижда, че „без да се накърняват разпоредбите на член 23, държавите-членки не могат да забраняват, ограничават или възпрепятстват пускането на пазара на ГМО като продукти или като съставка на продукти, които отговарят на изискванията на настоящата директива“.
- (35) С оглед на гореизложеното, ако ГМО получи съгласие за отглеждане в ЕС по процедурата, предвидена в Директива 2001/18/ЕО, държавите-членки не могат да въвеждат каквито и да било допълнителни ограничения за неговото отглеждане. Въпреки това, полският закон забранява тяхното отглеждане, освен в специално предназначени зони, независимо че такова ограничение не е установено в писменото съгласие, дадено съгласно директивата.
- (36) Директива 2001/18/ЕО е засегната, доколкото проектозаконът ограничава отглеждането на всички ГМО в Полша, а в директивата (членове 13—18) се предвижда процедура за предоставяне на равнище ЕС и за всеки конкретен случай анализ на риска преди даването на разрешение за пускане на пазара на ГМО.
- (37) Предложените ограничения в отглеждането на генетично модифицирани семена в Полша създава също така пречка за пускането на пазара на генетично модифицирани семена, които са били разрешени за тази цел съгласно Директива 2001/18/ЕО. Следователно проектозаконът ще окаже въздействие по отношение на генетично модифицираните семена, които вече са били одобрени за пускане на пазара в съответствие с действащото общностно законодателство, както и върху бъдещите одобрения.
- (38) Член 111, параграф 2, точки 5 и 6 от полския проектозакон е опит за ограничаване на отглеждането на генетично модифицирани семена за експериментални
- освобождания. Експерименталните освобождания на генетично модифицирани семена се регулират от Директива 2001/18/ЕО, макар и по-скоро на национално, отколкото на общностно равнище. В съответствие с член 6, параграф 1 от директивата („стандартна разрешителна процедура“) за всяко съзнателно освобождение на ГМО се предоставя нотификация на компетентния орган на държавата-членка, на чиято територия ще се извърши освобожданието. В съответствие с член 6, параграф 8 нотифициращото лице може да предприеме освобождение само след като е получило писменото съгласие на компетентния орган и в съответствие с условията, посочени в това съгласие. Следователно разпоредбите на нотифицирания проектозакон, в който се установяват допълнителни административни изисквания за разрешаване на такива освобождания, като удостоверения от кмета на общината и писмени декларации на съседните земеделски производители, че не възразяват срещу освобожданието, независимо от потенциалния риск, следва да се считат за противоречащи на директивата.
- (39) Член 172, параграф 1 забранява отглеждането на генетично модифицирани растения съобразно разпоредбите на параграф 2, а именно определяне на специални зони от министъра на земеделието. Тази обща забрана е в нарушение на член 19 от Директива 2001/18/ЕО, в който се предвижда, че, ако е било дадено писмено съгласие за пускането на пазара на даден ГМО като продукт или като съставка на продукт, въпросният продукт може да бъде използван без допълнителна нотификация в цялата Общност, доколкото специфичните условия за употреба и предвидените околности и/или географски райони в тези условия строго се спазват. Освен това, общата забрана в полския проектозакон е в нарушение на член 22 от директивата, в който се предвижда, че държавите-членки не могат да забраняват, ограничават или възпрепятстват пускането на пазара на ГМО като продукти или като съставка на продукти, които отговарят на изискванията на настоящата директива.
- (40) В заключение, в съответствие с член 23 от Директива 2001/18/ЕО, когато въз основа на нова информация, станала известна след датата на съгласието, една държава-членка има изчерпателни основания да счита, че даден ГМО като продукт или като съставка на продукт, който е бил надлежно нотифициран и е получил писмено съгласие по силата на Директива 2001/18/ЕО, представлява риск за човешкото здраве или околната среда, въпросната държава-членка може временно да ограничи или забрани на своята територия употребата и/или продажбата на този ГМО като продукт или като съставка на продукт. Тази разпоредба показва, че отглеждането на ГМО може да бъде забранено само ако за всеки конкретен случай и при наличие на конкретни условия (нова информация, станала известна след датата на съгласието), без с това да се дава основание на която и да било държава-членка да въвежда обща забрана за отглеждане или друго използване на ГМО.

(¹) ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23. Решение, изменено с Решение 2006/512/ЕО (ОВ L 200, 22.7.2006 г., стр. 11).

- (41) От гореизложеното следва, че, както полските органи са обяснили в нотификацията си, член 111, параграф 2, точки 5 и 6 и член 172 са несъвместими с Директива 2001/18/ЕО. При тези обстоятелства няма необходимост от по-нататъшното им разглеждане по други относими законодателни актове на Общността, и по-специално съгласно Регламент (ЕО) № 1829/2003 в контекста на настоящото решение. Въпреки това, оценката съгласно Директива 2001/18/ЕО не засяга оценката за съответствието на нотифицирания акт с останалите разпоредби на общностното право, и по-специално Регламент (ЕО) № 1829/2003, в контекста на други процедури на ЕО.
- (42) Член 95, параграф 5 от Договора за ЕО предвижда изключение от принципите за еднакво прилагане на общностното право и единство на пазара. В съответствие с практиката на Съда всяко изключение от принципа за еднакво прилагане на общностното право и единство на вътрешния пазар трябва да се тълкува ограничително. Следователно предвиденото в член 95, параграф 5 от Договора за ЕО изключение трябва да се тълкува по такъв начин, че приложното му поле да не се разширява извън изрично предвидените в него случаи.
- (43) Във връзка с установения в член 95, параграф 6 от Договора за ЕО срок, при разглеждане на това дали националните проектомерки, нотифицирани съгласно член 95, параграф 5, са основателни Комисията трябва да вземат като основа изложените от държавата-членка „основания“. Това означава, че съгласно Договора, отговорността за доказване на основателността на мерките е възложена на държавата-членка, отправила искането. Предвид процедурната рамка, установена в член 95 от Договора за ЕО, включваща по-специално строго определен срок за приемане на решение, обикновено Комисията следва да се ограничи до разглеждане на относимостта на посочените от отправилата искането държава-членка елементи, без да изследва самостоятелно евентуалните основания.
- (44) Освен това, като се има предвид изключителният характер на въпросните национални мерки, тежестта за доказване на наличието на изискванията, обосноваващи приемането на подобни мерки в съответствие с член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, е възложена на държавата-членка, нотифицирала мярката.
- (45) В член 95, параграф 5 от Договора се съдържа изискване, когато дадена държава-членка счита за необходимо да въведе национални разпоредби в дерогация от мерките за хармонизация, тези разпоредби да са обосновани от кумулативното наличие на следните условия ⁽¹⁾:
- нови научни доказателства;
 - свързани със защитата на околната или работната среда;
 - поради специфичен проблем на тази държава-членка;
 - възникнал след приемането на мярката за хармонизиране.
- (46) Следователно, съгласно горесцитирания член, въвеждането на национални мерки, които са несъвместими с мерките за хармонизация на Общността, на първо място следва да се обосновава от нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда.
- (47) Както следва от параграф 45 от настоящото решение, държавата-членка, която е отправила искането за прилагане на дерогация, трябва да предостави нови научни доказателства в подкрепа на нотифицираните мерки.
- (48) Изложените от Полша доводи (текст на нотификацията, страници 3—5) се отнасят до:
- несигурността, обхващаща първата фаза от изследването, когато новият генетично модифициран организъм влиза в контакт с околната среда, когато ефектът от подобен организъм върху околната среда е неизвестен и потенциално вреден;
 - необходимостта от ограничаване на отглеждането на генетично модифицирани растения до зони, които не съдържат ценни елементи от гледна точка на опазването на природата и чиято земеделска структура позволява безопасното отглеждане на трансгенетични растения, без да се увреждат дейностите на други земеделски производители;
 - необходимостта да се отговори на очакванията на полското общество, тъй като безпокойствата относно отглеждането на генетично модифицирани растения са свързани основно с невъзможността за отстраняване на риска от замърсяване на културите поради евентуално кръстосване;
 - високото равнище на разпокъсаност на полското земеделие, поради което не е възможно да се изолират генетично модифицираните култури от конвенционалните и органични култури, като по този начин неконтролираното въвеждане на трансгенетични растения може да доведе до загуби за земеделските производители;

⁽¹⁾ CEO, C-439/05 P и C-454/05 P, точки 56—58.

- нежеланието на полските земеделски производители за отглеждане на ГМО, което се увеличава и поради липсата на разпоредби за компенсиране на земеделски загуби, произтичащи от неконтролирано кръстосване на сортове, като понастоящем не съществуват национални разпоредби относно едновременното съществуване на трите форми на земеделие (конвенционално, органично и трансгенетични растения).
- (49) От изложените от Полша доводи следва, че в нотификацията си или съпровождащата обяснителна бележка полските органи не се позовават на каквато и да било нова информация, свързана със защитата на околната среда. Техните доводи се отнасят до по-общири въпроси като несигурността, обхващаща първата фаза от изследванията, опазването на природата и въпроса за отговорността. Не се посочват каквито и да било нови научни проучвания, изследвания, литература или каквито и да било други евентуални открития, станали известни след приемането на Директива 2001/18/ЕО и навеждащи на нови доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда.
- (50) При тези обстоятелства, предвид липсата на нови научни елементи, Комисията не намира основания да представи нотификацията на Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) и да поиска становище от него в съответствие с член 28, параграф 2 от Директива 2001/18/ЕО.
- (51) Предвид факта, че представянето на нови научни доказателства е кумулативно условие за изпълнение на изискванията на член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, тяхната липса има за последица отхвърлянето на нотификацията, без да е необходимо по-нататъшно разглеждане на изпълнението на останалите условия.
- 6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ**
- (52) Според член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, ако държава-членка счете за необходимо да въведе национални разпоредби в отклонение от общностите мерки за хармонизиране, националните разпоредби трябва да се основат на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда, се изисква задължително наличие на специфичен проблем на държавата-членка, отправила искането, като проблемът трябва да е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране.
- (53) Нотификацията на Полша не предоставя каквито и да било нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда, които да са възникнали след приемането на Директива 2001/18/ЕО относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда, налагащи въвеждането на нотифицираните национални мерки.
- (54) Вследствие на това искането на Полша за въвеждане на член 111, параграф 2, точки 5 и 6 и член 172 с цел предоставяне на дерогация от разпоредбите на Директива 2001/18/ЕО във връзка с експерименталното освобождаване и отглеждане на ГМО в Полша не отговаря на условията, определени в член 95, параграф 5.
- (55) В контекста на елементите, с които разполага, за да оцени по същество изложените доводи относно нотифицираните национални мерки и в контекста на изтъкнатите по-горе съображения, Комисията счита, че искането на Полша за въвеждане на национални разпоредби в дерогация от Директива 2001/18/ЕО, представено на 13 април 2007 г., не отговаря на условията, определени в член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, тъй като Полша не представя нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен за Полша проблем.
- (56) Следователно Комисията счита, че нотифицираните национални разпоредби не могат да бъдат одобрени в съответствие с член 95, параграф 6 от Договора,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Член 111, параграф 2, 5 и 6 и член 172 от проектозакона за генетично модифицираните организми, нотифициран от Полша в съответствие с член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, се отхвърлят.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Република Полша.

Съставено в Брюксел на 12 октомври 2007 година.

За Комисията

Stavros DIMAS

Член на Комисията